

Materiały pomocnicze dla nauczyciela do przygotowania planu wynikowego dla klasy I liceum ogólnokształcącego i technikum

Uwaga: Treści z zakresu rozszerzonego zaznaczono na żółto. Tematy z zakresu rozszerzonego dodatkowo opatrzone literami **ZR**.

Material	Środki dydaktyczne GWO zamieszczone na stronie internetowej	Wymagania w podstawie programowej Uczeń:	Wymagania szczegółowe zoperacjonalizowane Uczeń:
WPROWADZENIE			
<p><u>podręcznik</u> W kręgu teorii literatury, s. 6</p>		<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3
<p><u>podręcznik</u> <u>Nauka o języku</u> W świecie znaków, s. 8</p> <p><u>Nauka o języku</u> W zależności od intencji, czyli o funkcjach językowych tekstów, s. 12</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>W świecie znaków</u> – zdjęcie muralu</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>W zależności od intencji</u> – zad. 1, s. 14 – tabela – obraz Diega Velázqueza <i>Śniadanie</i></p>	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; rozróżnia typy znaków i określa ich funkcje w tekście II.3.1 • zna pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt) II.3.2 • rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną) II.3.3
STAROŻYTNOŚĆ			
<p>Biblia <u>podręcznik</u> Tablica chronolo-</p>	<p>Karty pracy do epok Karta pracy 1 (krzyżówka) Karta pracy 2 (Czym jest Biblia?)</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sytuuje Biblię w starożytności • rozróżnia utwory fantastyczne, symboliczne, realistyczne

<p>giczna, s. 18 Biblia – księga ksiąg, s. 20 <u>Czytanie ze zrozumieniem.</u> Anna Świderkówna, <i>Rozmowy o Biblii</i>, s. 24</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> – zad. 1, s. 25 – klucz odpowiedzi i schemat punktowania</p>	<p>Czytanie utworów literackich</p>	<p>wiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r. I.1.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy psalmu • rozpoznaje w utworze i nazywa środki artystyczne, znaczeniowe, składniowe i wersyfikacyjne • określa funkcję środków artystycznych, znaczeniowych, składniowych i wersyfikacyjnych w utworze literackim • odczytuje treści biblijne na poziomie dosłownym i przenośnym • określa tematykę czytanych utworów • wyjaśnia tytuł czytanego utworu • wyjaśnia związek między tytułem a treścią utworu • charakteryzuje podmiot liryczny w utworze poetyckim • określa sposób budowania obrazów poetyckich w utworze • wymienia wartości w życiu człowieka wskazane przez Koheleta • wyjaśnia słowa Koheleta o marności • uzasadnia zdanie, że Księga Koheleta jest traktatem filozoficznym • omawia koncepcję szczęścia wg Koheleta • wskazuje w Księdze Koheleta pytania retoryczne • opisuje postacie przedstawione na obrazie Gustawa Klimta • wymienia i charakteryzuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim • charakteryzuje narratora w utworze epickim • określa stosunek narratora do bohaterów w utworze epickim • omawia rodzaje filmów i konwencje filmowe • wymienia elementy języka filmowego • charakteryzuje rodzaje planu filmowego • omawia pojęcia: montaż, perspektywa,
<p>Świadomość dobra i zła. Księga Rodzaju, s. 26 <u>Nawiązanie</u> Michał Anioł, <i>Grzech pierworodny i wygnanie z raju</i>, s. 29 Mark Twain, <i>Pamiętniki Adama i Ewy</i>, s. 30</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Świadomość dobra i zła. Księga Rodzaju</u> – zad. 2, s. 28 – schemat – zad. 6, s. 29 – tabela – obrazy: <i>Wygnanie z raju</i> Masaccia oraz <i>Powrót syna marnotrawnego</i> Rembrandta</p>		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową) I.1.2 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; podaje ją refleksji I.1.9 	
<p>O niezawinionym cierpieniu. <i>Księga Hioba</i>, s. 32 <u>Nawiązanie</u> Georges de La Tour, <i>Hiob</i> lub <i>Hiob wyszydzany przez żonę</i>, s. 38, Tadeusz Różewicz, <i>Hiob 1957</i>, s. 39</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>O niezawinionym cierpieniu. Księga Hioba</u> – reprodukcja plakatu do spektaklu: <i>Hiob – komedia metafizyczna</i> Mariusza Fransowskiego</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 5 (Hiob)</p>			
<p>Człowiek wobec marności. Księga Koheleta, s. 40</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Człowiek wobec marności. Księga Koheleta</u> – obraz Hendricka Goltziusa <i>Quis Evadet</i> – utwór zespołu Lao Che <i>Bóg zapłać</i> (słowa) – wykorzystanie motywu <i>vanitas</i> w kulturze popularnej. Zdjęcia niektórych przedmiotów z kolekcji zatytułowanych <i>Vanitas</i> – posąg konny Marka Aureliusza</p>			

<p>„Żar jej to żar ognia, płomień Pański...”. O miłości w Pieśni nad Pieśniami, s. 44 <u>Nawiązanie</u> Umberto Eco, <i>Imię róży</i>, s. 49</p> <p>Człowiek wobec Boga w psalmach, s. 50 <u>Nawiązanie</u> Roman Brandstaetter, <i>Psalm o przypowieściach</i>, s. 54</p> <p>Jak zrozumieć Apokalipsę?, s. 55 <u>Nawiązanie</u> Andrzej Stasiuk, <i>Władek</i>, s. 62</p> <p>Film jako tekst kultury.</p>	<p>– Kolumna Wielkiej Armii, plac Vendôme, Paryż</p> <p>Karty pracy do epok <u>Karta pracy 4 (List do Koryntian)</u> – zadania otwarte poświęcone analizie I Listu św. Pawła do Koryntian, wskazujące na podobieństwa i różnice pomiędzy przytoczonymi utworami</p> <p>SluchApka <i>Księga Koheleta</i> (fragmenty), s. 40 Aplikacja dla uczniów i nauczycieli do pobrania ze strony www.sluchapka.gwo.pl</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Człowiek wobec Boga w psalmach</u> – reprodukcja obrazu Leona Bonnata <i>Hiob</i> – oraz schemat ilustrujący wertykalizm – do analizy Psalmu 130 (zad. 1, s. 52)</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Film jako tekst kultury</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 • przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny I.1.15 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości I.1.16 	<p>scenografia i inne</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w utworze wartości uniwersalne • odnajduje w utworach dominujące motywy • dostrzega powtarzalność motywów biblijnych w utworach będących nawiązaniem lub kontynuacją • porównuje ze sobą utwory literackie różnych epok, określa podobieństwa i różnice • określa rolę Biblii w tworzeniu znaczeń uniwersalnych • dostrzega rolę Biblii w budowaniu własnego systemu wartości • przedstawia swoją interpretację utworu literackiego • cytuje fragmenty tekstu w celu uzasadnienia swojego zdania • podaje podstawowe wiadomości na temat Biblii (pochodzenie, budowa, Stary i Nowy Testament, księgi biblijne, gatunki biblijne, języki Biblii, Pięcioksiąg Mojżeszowy, rozdziały i wersety) • wymienia najważniejsze księgi Starego Testamentu, postaci bohaterów biblijnych oraz najważniejsze biblijne motywy • wyjaśnia, na czym polega religijna i kulturotwórcza rola Biblii • wymienia sposoby odczytywania Biblii (jako księgi świętej, jako dzieła zawierającego sens moralny, jako tekstu kultury) • streszcza biblijny opis stworzenia świata i człowieka oraz wygnanie pierwszych ludzi z raju • odczytuje biblijny opis stworzenia świata jako hymn na cześć Wszechmogącego; porównuje go z mitologiczną
--	--	--	--

<p><u>Infografika</u>, s. 64 Wiara w życiu człowieka. <i>Dekalog</i> Krzysztofa Kieślowskiego, s. 66</p> <p>Biblia – podsumowanie, s. 68</p>	<p>– zdjęcia przybliżające pojęcie perspektywy oraz materiały pomocnicze do analizy filmu <i>Pancer-nik Potiomkin</i></p> <p>Karty pracy do form wypowiedzi Recenzja</p> <p>Sprawdziany do epok Biblia – księga ksiąg</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 3 (frazeologia) Karta pracy 6 (Problem czasu w Biblii) Karta pracy 7 (serial biblijny)</p> <p>Klucze do obrazów – Hieronim Bosch, <i>Wędrowiec</i> – Pieter Bruegel, <i>Wieża Babel</i> – William Blake, <i>Stworzenie świata</i> – Jerzy Duda-Gracz, <i>Babel 2</i></p> <p>Labirynty wiedzy – Hans Memling, <i>Sąd Ostateczny</i>, 1467–1471</p>		<p>kosmogonią</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa pojęć: politeizm, monoteizm • podaje podstawowe wiadomości o Księdze Psalmów (m.in. na temat jej autorstwa) • wymienia podstawowe rodzaje psalmów • rozpoznaje rodzaj wskazanego psalmu • interpretuje psalmy biblijne jako uniwersalną opowieść o relacjach między człowiekiem a Bogiem • określa obraz Boga przedstawiony w psalmach, wskazując zastosowane środki językowe (np. porównania, epitety, symbole) • podaje najważniejsze przekłady psalmów na język polski • opowiada historię Hioba • podejmuje próby samodzielnego odczytania sensów czytanej opowieści • formułuje własne sądy i opinie, uzasadnia je • tworzy samodzielne wypowiedzi argumentacyjne (stawia tezę i dobiera argumenty, odwołując się do czytanych tekstów) • czyta ze zrozumieniem eseistyczny tekst popularnonaukowy; wykorzystuje zawarte w nim informacje do interpretacji opowieści biblijnej • snuje własne refleksje na temat cierpienia i wiary oraz związanych z nimi tekstów w wypowiedzi pisemnej • opisuje styl biblijny • wymienia charakterystyczne cechy i typowe środki stylistyczne stylu biblijnego • swoimi słowami przedstawia tematykę Pieśni nad pieśniami, charakteryzuje uczestników dialogu • w czytanych fragmentach wskazuje
--	---	--	--

			<p>cechy pieśni miłosnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje religijny sens miłosnego dialogu • wskazuje charakterystyczne obrazy i symbole, odczytuje ich symboliczny sens (korzysta ze słowników i leksykonów, również tych on-line) • wyjaśnia, dlaczego Pieśń nad pieśniami znalazła się wśród tekstów religijnych • przedstawia obraz miłości ukazany w Hymnie św. Pawła • w utworze św. Pawła wskazuje cechy gatunkowe hymnu • określa, jaki obraz miłości wyłania się z Biblii • przedstawia różne koncepcje miłości obecne w kulturze europejskiej (np. miłość kochanków, miłosierdzie, chrześcijańska wspólnota)
	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła I.2.4 	<ul style="list-style-type: none"> • cytuje fragmenty utworów literackich • wyjaśnia główną myśl utworu • omawia wrażenia wywołane odbiorem dzieła sztuki • odczytuje elementy obrazu • uzupełnia informacje o tekście • analizuje formę wypowiedzi podmiotu lirycznego • określa tematykę utworu literackiego • określa tematykę dzieła sztuki • wyraża główną myśl utworu • porządkuje informacje od najważniejszych do najmniej istotnych • opowiada, czego dowiedział się z przeczytanego tekstu naukowego lub publicystycznego • określa, jaka jest główna myśl utworu literackiego • określa strukturę utworu

	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę III.1.4 • odróżnia dyskusję od sporu i kłótni III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje wypowiedź na określony temat • prowadzi kulturalną dyskusję • rozumie, w jaki sposób środki retoryczne oddziałują na odbiorcę i stosuje je w swoich wypowiedziach w określonym celu
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 • zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca III.2.6 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania do treści czytanego tekstu • formułuje pytania do treści akapitów • bierze udział w dyskusji, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • wygłasza opinie ze świadomością funkcji tekstu • redaguje wypowiedź o charakterze argumentacyjnym
	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje materiał • dobiera materiały do swoich wypowiedzi, hierarchizując je • korzysta ze słowników ogólnych i specjalistycznych w wersji tradycyjnej i on-

			<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje krytycznej selekcji źródeł IV.5 posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line IV.8 gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych IV.10 	<p>line</p> <ul style="list-style-type: none"> gromadzi informacje dotyczącej danej dziedziny wiedzy czy zagadnienia
<p>Antyk grecko-rzymski podręcznik Antyk grecko-rzymski. O epoce, s. 70 <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> Umberto Eco <i>Historia piękna</i>, s. 78</p> <p><u>Sztuka pisania.</u> Streszczenie, s. 80</p> <p>Klasyczny ideał piękna. Poliklet <i>Doryforos</i>, s. 81</p> <p>Drogi greckiej filozofii. Sokrates i Platon, s. 82 Platon, <i>Obrona Sokratesa</i>, s. 83 Platon, <i>Państwo</i>, s. 88</p> <p>ZR Co wpływa na</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> – fragment podręcznika – klucz odpowiedzi i schemat punktowania do zad. 1–9 s. 79.</p> <p>Karty pracy do form wypowiedzi Streszczenie</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Klasyczny ideał piękna</u> – zdjęcie rzeźby Polikleta <i>Doryforos</i></p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Drogi greckiej filozofii</u> – wiersz <i>Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie</i> C.K. Norwida – rzeźby Sokratesa dłuta Stanisława Nieczwołdowa – tabela do zad. 2., s. 89</p> <p>SłuchApka Platon, <i>Obrona Sokratesa</i> (fragmenty), s. 40</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r. I.1.1 rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową) I.1.2 rozdziela gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyli- 	<ul style="list-style-type: none"> zna ramy czasowe starożytności umieszcza utwór antyczny w odpowiedniej epoce czyta ze zrozumieniem tekst popularnonaukowy określa tematykę przeczytanego tekstu podaje przyczyny rozwoju sztuki w okresie Peryklesa wskazuje różnice między sztuką egipską a grecką definiuje pojęcie <i>kalokagatia</i> charakteryzuje ideał państwa wg Platona podaje, jakie grupy społeczne wymienia Platon formułuje tezę przedstawioną przez Platona w swoim dziele określa, w jakim stopniu projekt Platona jest utopijny wymienia wady i zalety państwa Platona porównuje rolę współczesnego filozofa z filozofami u Platona i Tischnera wyjaśnia znaczenia metafor w tekście Tischnera określa, o jakiej prawdzie mówią Platon i Tischner określa cel analiz politycznych u Platona i Tischnera czyta ze zrozumieniem tekst Arystotelesa wyjaśnia, na czym polega uniwersalny

<p>dobrą organizację państwa? Platon, <i>Państwo</i>, s. 90, <u>Nawiązanie</u> Józef Tischner, <i>Kłamstwo polityczne</i>, s. 93</p>	<p>Co wpływa na dobrą organizację państwa? – wiersza <i>Utopia</i> Wisławy Szymborskiej – różne interpretacje obrazu <i>Stańczyk</i> Jana Matejki</p> <p>SluchApka Józef Tischner, <i>Kłamstwo polityczne</i> (fragmenty)</p>	<p>czenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje</p> <p>I.1.4</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej I.1.8 • rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji I.1.9 • rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 • przedstawia propozycję interpretacji 	<p>charakter mowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa typy mowy i wymienia ich cechy • podaje cechy ody, eposu, tragedii antycznej • rozpoznaje w utworze i nazywa środki artystyczne, znaczeniowe, składniowe i wersyfikacyjne • określa funkcję środków artystycznych, znaczeniowych, składniowych i wersyfikacyjnych w utworze literackim • odczytuje treści mitologiczne na poziomie dosłownym i przenośnym • określa tematykę czytanych utworów • wyjaśnia tytuł czytanego utworu • wyjaśnia związek między tytułem a treścią utworu • charakteryzuje podmiot liryczny w utworze poetyckim • określa sposób budowania obrazów poetyckich w utworze • wymienia i charakteryzuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim • charakteryzuje narratora w utworze epickim • określa stosunek narratora do bohaterów w utworze epickim • odnajduje w utworze wartości uniwersalne • odnajduje w utworach dominujące motywy • dostrzega powtarzalność motywów antycznych w utworach będących nawiązaniem lub kontynuacją • porównuje ze sobą utwory literackie różnych epok, określa podobieństwa i różnice • określa rolę literatury antycznej w tworzeniu znaczeń uniwersalnych • dostrzega rolę filozofii greckiej w budowaniu
<p>ZR Jak przemawiać skutecznie? <i>Retoryka</i> Arystotelesa, s. 95</p>	<p>SluchApka Józef Beck <i>Przemówienie Józefa Becka</i>, s. 101</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>
<p><u>Nauka o języku</u> Retoryka – sztuka przemawiania, s. 98 <u>Nawiązanie</u> Przemówienie Józefa Becka, s. 101</p>	<p>SluchApka Józef Beck <i>Przemówienie Józefa Becka</i>, s. 101</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>
<p>Czy warto być buntownikiem? Wokół Prometeusza, s. 104 Jan Parandowski, <i>Mitologia</i>, s. 104 Ajschylos, <i>Prometeusz w okowach</i>, s. 106 <u>Nawiązanie</u> Arnold Böcklin, <i>Prometeusz</i>, s. 110</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czy warto być buntownikiem</u> – mapa myśli poświęconą Prometeuszowi i Zeusowi – reprodukcja obrazu <i>Polski Prometeusz</i> Horacego Verneta – reprodukcja obrazu <i>Prometeusz</i> Gustave’a Moreau – wiersz <i>Strofa o Prometeuszu</i> Kazimierza Wierzyńskiego (materiały te można wykorzystać do analizy porównawczej dzieła malarskiego i literackiego)</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>
<p>„Los jest jego własnością, kamień jego kamieniem”. Mit o Syzyfie, s. 111</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Los jest jego własnością</u> – zadanie nawiązujące do zad. 1, s. 112 (tekst z lukami, odnoszący się do zagadnienia plotkowania)</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>	<p>• określa typy mowy i wymienia ich cechy</p>

<p>Jan Parandowski, <i>Mitologia</i>, s. 111 <u>Nawiązanie</u> Albert Camus, <i>Mit Syzyfa</i>, s. 113 Nikolai Burdykin, <i>Szyzyf</i>, s. 115</p>	<p>– rysunek Wiesława Lipeckiego o Syzyfie do s. 112 – kreatywny rysunek Bartłomieja Brosza nawiązujący do postawy Syzyfa w rzeczywistości szkolnej – zdjęcie wrocławskich krasnali – Syzyfków</p>	<p>utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej</p>	<p>waniu własnego systemu wartości</p>
<p>„I swoim śpiewem oczarował wszystkich!”. Mit o Orfeuszu i Eurydyce, s. 116 Jan Parandowski, <i>Mitologia</i>, s. 116 Owidiusz, <i>Meta-morfozy</i>, s. 118 <u>Nawiązanie</u> Peter Paul Rubens, <i>Orfeusz i Eurydyka</i>, s. 120 Zbigniew Herbert, <i>H.E.O.</i>, s. 120</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>I swoim śpiewem oczarował wszystkich</u> – fragment książki Józefa Wittlina <i>Orfeusz w piekle XX wieku</i> (można omówić w trakcie analizowania mitu o Orfeuszu i Eurydyce zad. 4, s. 117) – reprodukcja obrazu Gregoria Lazzariniego <i>Orfeusz i Menady</i> (zad. 1 s. 119, które dotyczy literackiego opisu bachantek, warto zestawić z ich malarskim przedstawieniem) – tabela z zad. 2, s. 119 – reprodukcja plakatu Adama Żebrowskiego do <i>Orfeusza i Eurydyki</i>, przedstawienia wystawianego przez Operę Wrocławską</p>	<p>I.1.14</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historyczno-literacki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny <p>I.1.15</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości <p>I.1.16</p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoją interpretację utworu literackiego cytuje fragmenty tekstu w celu uzasadnienia swojego zdania przedstawia okres klasyczny jako szczyt rozwoju kultury greckiej wymienia najważniejsze osiągnięcia kultury greckiej i rzymskiej wskazuje eposy Homera jako początki literatury; określa ich tematykę, podaje najważniejsze cechy wymienia bohaterów wojny trojańskiej; charakteryzuje najważniejszych z nich wymienia i opowiada wybrane zdarzenia z wojny trojańskiej i przygody Odyseusza wyjaśnia termin: porównanie homeryckie (na przykładach) przedstawia cechy herosa greckiego (np. na przykładzie Achillesa) opowiada mit o powstaniu Rzymu omawia drzewo genealogiczne rodu Eneasza tworzy plan ramowy dziejów potomków Eneasza charakteryzuje postać Eneasza interpretuje zakończenie mitu porównuje opisy powstania Rzymu w <i>Eneidzie</i> i w micie o powstaniu Rzymu wskazuje środki językowe we fragmencie <i>Eneidy</i> oraz określa ich funkcje wyjaśnia pojęcie mitu, podaje przykłady mitów podaje cechy mitu jako opowieści dawnych ludów wymienia podstawowe rodzaje mitów opowiada, jak wg mitologii greckiej powstał świat, bogowie, ludzie przedstawia „genealogię” bogów
<p>Narczyż – o człowieku, który kochał samego siebie, s. 122 Robert Graves, <i>Narczyż</i>, s. 128 <u>Nawiązanie</u> Pierre & Gilles, <i>Narcisse</i>, s. 124</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Narczyż</u> – ilustracja Pawła Kuczyńskiego <i>Confession</i> – karta pracy z kwestionariuszem charakteryzującym Narczyza</p>		
<p>Przyczyny wojny trojańskiej, s. 125 Jan Parandowski, <i>Mit o wojnie trojańskiej</i>, s. 126</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Przyczyny wojny trojańskiej</u> – zapisane wydarzenia z życia Parysa – mapa opowiadania, która zastępuje tradycyjny zapis planu wydarzeń</p>		

<p><u>Homer <i>Iliada</i></u> s. 129</p> <p>Walka na śmierć i życie – pojedynek Achillesa z Hektorem, s. 132</p> <p>Czy można dojść do porozumienia z wrogiem?, s. 136</p> <p><u>Homer <i>Odyseja</i></u> s. 139</p> <p>W drodze do Itaki, s. 140</p> <p><u>Nawiązanie</u> Konstantinos Kawafis, <i>Itaka</i>, s. 147</p> <p>Tymczasem na Itace, s. 148</p> <p><u>Nawiązanie</u> Margaret Atwood, <i>Penelopiada</i>, s. 150</p> <p>Początki teatru. <u>Infografika</u>, s. 152</p> <p>Cechy tragedii antycznej, s. 154</p> <p>ZR Arystoteles,</p>	<p>Karty pracy do epok Karta pracy 4 (<i>Iliada</i>)</p> <p>SłuchApka <i>Iliada. Księga I</i> (fragmenty), s. 132, <i>Iliada. Księga XXII</i> (fragmenty), s. 133, <i>Iliada. Księga XXIV</i> (fragmenty), s. 136</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Homer <i>Odyseja</i></u> – schemat <u>Tymczasem na Itace</u> – zdjęcie rzeźby oczekującej Penelopy Antoine’a Bourdelle’a</p> <p>Karty pracy do epok Konstantinos Kawafis, <i>Itaka</i> – ćwiczenia do analizy wiersza</p> <p>SłuchApka Homer <i>Odyseja. Pieśń IX</i> (fragmenty), s. 140 Homer <i>Odyseja. Pieśń II</i> (fragmenty), s. 148</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Początki teatru</u> – reprodukcja obrazu Petera Rubensa <i>Bachanalia</i></p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 1 (Teatr grecki)</p> <p>Karty pracy do form wypowiedzi Recenzja</p>			<p>greckich</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejszych bogów greckich, określa, czym się zajmowali i jakie były ich cechy • określa cechy ludzkie i „nadludzkie” bogów • omawia funkcje mitów • na podstawie poznanych mitów wskazuje archetypy i toposy ważne dla kultury europejskiej (np. topos labiryntu, wędrówki, Arkadii, archetyp władcy, społecznika, wojownika, matki itp.) • określa kulturotwórczą rolę mitów w Europie • wymienia ważne dla starożytnych wartości, które wpisane są w opowieści mityczne • czyta ze zrozumieniem fragment literatury naukowej; znajduje w nim potrzebne informacje • w czytanej tekście informacyjnym wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia • w czytanej tekście wskazuje obecność toposu antycznego; wyjaśnia jego znaczenie • interpretuje szczegółowo fragmenty tragedii • omawia początki teatru greckiego • wymienia cechy tragedii antycznej • wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z tragedią antyczną (tragedia, tragizm, <i>hamartia</i>, <i>katharsis</i>) • omawia budowę tragedii antycznej • wyjaśnia, na czym polegała zasada trzech jedności • omawia budowę gmachu teatralnego w starożytnej Grecji • określa problematykę tragedii antycznej • wyjaśnia, na czym polega tragizm sytuacji bohaterów
--	---	--	--	--

<p>Poetyka, s. 155</p> <p>Teatr grecki. <u>Infografika</u>, s. 158</p> <p>O nieuchronności fatum. Mīt o rodzinie Labdakidów, s. 159 Jan Parandowski, <i>Mitologia</i>, s. 159</p> <p><u>lektura: Sofokles, Antygona</u>, s. 162</p> <p>Między rozsądkiem a miłością, lękiem a odwagą, s. 163</p> <p>„Współkochać przyszłam, nie współnienawidzić”. Spór Antyfony z Kreonem, s. 165</p> <p>Jakim władcą jest Kreon?, s. 168 <u>Nawiązanie</u> Kazimiera Hłakowiczówna, <i>Antygono, patronko sióstr</i>, s. 173</p> <p><u>Sztuka pisania</u>. Rozprawka, s. 174</p> <p><u>lektura</u></p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>O nieuchronności fatum</u> – tabela do zad. 2, s. 161</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Między rozsądkiem a miłością</u> – karta pracy – porównanie postaw i przekonań Antyfony i Ismeny na podstawie <i>Prologu</i> dramatu Sofoklesa wraz z przykładowymi uzupełnieniami <u>Nieposłuszeństwo obywatelskie Antyfony</u> – tabela do zad. 2, s.165 <u>Jakim władcą jest Kreon</u> – tabela do zad. 7, s. 171</p> <p>Scenariusze do lektur – cykl scenariuszy poświęconych tragedii Sofoklesa <i>Antygona</i></p> <p>Sprawdziany do lektur – test ze znajomości lektury przed omawianiem – sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach z kluczem odpowiedzi</p> <p>Karty pracy do form wypowiedzi Rozprawka</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła I.2.4 • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki I.2.6 • odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu I.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega umowność sztuki teatralnej • wymienia i charakteryzuje podstawowe elementy języka teatru (tekst, ekspresja ciała, wygląd sceny, wygląd, dźwięki) • porządkuje informacje od najważniejszych do najmniej istotnych • opowiada, czego dowiedział się z przeczytanego tekstu naukowego lub publicystycznego • określa, jaka jest główna myśl utworu literackiego • określa strukturę utworu • dostrzega i nazywa typ argumentacji • wyjaśnia pojęcie <i>katharsis</i> • wyjaśnia, jaki wpływ wywarł starożytny teatr grecki na rozwój sztuki teatralnej • wymienia rekwizyty teatralne i je opisuje • określa, jaki wpływ miało <i>katharsis</i> na odbiór dzieła literackiego • dostrzega wpływ antycznych koncepcji filozoficznych na utwory literackie • określa wpływ dzieł antycznych, motywów mitologicznych na literaturę i sztukę współczesną • cytuje fragmenty utworów literackich • wyjaśnia główną myśl utworu • omawia wrażenia wywołane odbiorem dzieła sztuki • odczytuje elementy obrazu • uzupełnia informacje o tekście • analizuje formę wypowiedzi podmiotu lirycznego • określa tematykę utworu literackiego • określa tematykę dzieła sztuki • wyraża główną myśl utworu
---	---	--	---	---

<p>uzupełniająca: <u>Sofokles, <i>Król Edyp</i></u>, s. 182</p> <p>Trudna droga do prawdy, s. 181 <u>Nawiązanie</u> Milan Kundera, <i>Nieznosna lekkość bytu</i>, s. 187</p> <p>Na co patrzeć w teatrze. <u>Infografika</u>, s. 190</p>	<p><u>Sofokles <i>Król Edyp</i></u> – karta pracy do realizacji tematu: W niewoli niemówienia. Tejrezjasz kontra Edyp <u><i>Nieznosna lekkość bytu</i></u> – karta pracy dla klas, które omawiały <i>Króla Edypa</i> w całości w zestawieniu z utworem Milana Kundery</p> <p>Scenariusze do lektur – cykl scenariuszy poświęconych tragedii Sofoklesa <i>Król Edyp</i> – test ze znajomości lektury przed omawianiem</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 5 (krzyżówka) dotycząca tragedii greckiej</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym II.2.5 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy podaje znaczenie biblizmów, mitologizmów, sentencji, przysłów i aforyzmów używa biblizmów, mitologizmów, sentencji, przysłów i aforyzmów zgodnie z ich znaczeniem wyjaśnia znaczenie mitologicznych związków frazeologicznych wyjaśnia pochodzące z mitów greckich związki frazeologiczne utrwalone w języku polskim wyjaśnia, czym jest frazeologizm rozpoznaje frazeologizmy (w tekście) wymienia najważniejsze źródła frazeologizmów (mity greckie, Biblia, literatura) podaje i wyjaśnia znane frazeologizmy wywodzące się z mitologii i Biblii stosuje w tekście frazeologizmy (wywodzące się z mitologii greckiej)
<p>ZR lektura: <u>Arystofanes, <i>Chmury</i></u>, s. 192</p> <p>ZR W szkole Sokratesa, s. 193</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Arystofanes <i>Chmury</i></u> – tabela do uzupełnienia, zestawienie z innymi tekstami kultury: filmem Petera Weira <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i> i teledyskiem zespołu Pink Floyd do utworu <i>Another brick in the Wall</i></p>			
<p>podręcznik: ZR Powstanie imperium rzymskiego w świetle mitu i <i>Eneidy</i> Wergiliusza, s. 198</p>	<p>Scenariusze do lektur – cykl scenariuszy poświęconych tragedii Arystofanesa <i>Chmury</i></p> <p>Sprawdziany do lektur – sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach z kluczem odpowiedzi</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Powstanie imperium</u> – Legenda o Lechu i białym orle – tabela <u>Wergiliusz, <i>Eneida</i></u> – obraz Pompea Batonięgo <i>Eneasza uciekający z Troi</i></p>	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły <i>nie</i> oraz partykuły <i>-bym</i>, <i>-byś</i>, <i>-by</i> z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń <i>-ji</i>, <i>-ii</i>, <i>-i</i>; zapisu przedrostków <i>roz-</i>, <i>bez-</i>, <i>wes-</i>, <i>wz-</i>, <i>ws-</i>; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (<i>q</i>, <i>ę</i>) oraz połączeń <i>om</i>, <i>on</i>, <i>em</i>, <i>en</i>; pisowni skrótów i skrótowców II.4.1 wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły <i>nie</i> oraz partykuły <i>-bym</i>, <i>-byś</i>, <i>-by</i> z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń <i>-ji</i>, <i>-ii</i>, <i>-i</i>; zapisu przedrostków <i>roz-</i>, <i>bez-</i>, <i>wes-</i>, <i>wz-</i>, <i>ws-</i>; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (<i>q</i>, <i>ę</i>) oraz połączeń <i>om</i>, <i>on</i>, <i>em</i>, <i>en</i>; pisowni skrótów i skrótowców stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych i całej wypowiedzi w celu uwypuklenia sensu zdania i wypowiedzi

<p>Jan Parandowski, <i>Mitologia</i>, s. 199 Wergiliusz, <i>Eneida</i>, s. 201</p>	<p>SluchApka Wergiliusz <i>Eneida. Księga I</i> (fragmenty), s. 202, Wergiliusz <i>Eneida. Księga VI</i> (fragmenty), s. 202</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych III.1.1 • rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa) III.1.3 • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę III.1.4 • rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty <i>ad personam</i>) III.1.5 • rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach III.1.6 • odróżnia dyskusję od sporu i kłótni III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i nazywa typ argumentacji • określa budowę wypowiedzi retorycznej • redaguje rozprawkę • formułuje argumenty do podanej tezy • formułuje tezę do tekstu • analizuje sposób budowania argumentacji • rozumie, w jaki sposób środki retoryczne oddziałują na odbiorcę i stosuje je w swoich wypowiedziach w określonym celu • rozróżnia argumenty merytoryczne i pozamerytoryczne • znajduje i wymienia argumenty użyte w wypowiedzi argumentacyjnej • określa, na czym polega logika tekstu oraz tok rozumowania w wypowiedzi argumentacyjnej • prowadzi kulturalną dyskusję
<p>Recepta na życie szczęśliwe. Twórczość Horacego, s. 205</p> <p>Sława i wieczna pamięć. <i>Wybudowałem pomnik...</i> Horacego, s. 211</p> <p><u>Nauka o języku</u> Jaką wiedzę o świecie kryją frazeologizmy? s. 214</p> <p>Podsumowanie. Antyk greckorzymski, s. 218</p>	<p>SluchApka Horacy, <i>O co poeta prosi Apollina</i>, s. 206, Horacy, <i>Do młodzieży</i> (fragmenty), s. 207, Horacy, <i>Do mecenasa</i>, s. 208,</p> <p>Horacy <i>Wybudowałem pomnik</i>, s. 212</p> <p>Karty pracy do epok Horacy, <i>Do Leukonoe</i></p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Jaką wiedzę o świecie kryją frazeologizmy?</u> – tabela</p> <p>Sprawdzian do epoki</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 2 (Marek Aureliusz, <i>Rozmyślania</i>), Karty pracy 3 (Safona) Karta pracy 6 (różne ćwiczenia)</p> <p>Scenariusze do lektur – cykl scenariuszy poświęconych mitologii rzymskiej</p> <p>Labirynty wiedzy – Pieter Bruegel Starszy (?), <i>Upadek Ikara</i>, ok. 1555–1560 (?)</p> <p>Klucze do obrazów – Apollodoros z Damaszku, <i>Kolumna Trajana</i></p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 • zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic kry- 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje streszczenie tekstu wg wskazówek z podręcznika, a następnie dokonuje jego starannej redakcji • formułuje pytania do treści czytanego tekstu • formułuje pytania do treści akapitów • bierze udział w dyskusji, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • wygłasza opinie z uwzględnieniem zasad retoryki i świadomością funkcji tekstu • redaguje wypowiedź na określony temat • redaguje rozprawkę • wygłasza wypowiedź argumentacyjną • wygłasza własną propozycję odczytania

	Karty pracy do matury – Potęga mitu – Wisława Szymborska <i>W rzece Heraklita</i> / Halina Poświatowska <i>koniugacja</i>	tyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca III.2.6 <ul style="list-style-type: none"> • tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym III.2.8 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu sformułowanych sądów III.2.10 	tekstu kultury i ją uzasadnia <ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w klasowej dyskusji • tworzy samodzielne wypowiedzi argumentacyjne • wskazuje motywy decyzji bohaterów, wypowiada swoje oceny i opinie na temat etycznej strony ich wyborów • w swoich wypowiedziach poprawnie używa określeń: moira, fatum, wina tragiczna (<i>hamartia</i>), konflikt tragiczny, wybór tragiczny, ironia tragiczna • swoimi słowami wyjaśnia, na czym polegała antyczna koncepcja tragizmu • przedstawia przebieg wydarzeń ukazanych w przeczytanej tragedii (streszcza utwór) • streszcza wybrane mity
		IV. Samokształcenie <ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w problemowej całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 • dokonuje krytycznej selekcji źródeł IV.5 • gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych IV.10 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje materiał • dobiera materiały do swoich wypowiedzi, hierarchizując je • gromadzi informacje dotyczące danej dziedziny wiedzy czy zagadnienia

ŚREDNIOWIECZE

<u>podręcznik</u> Średniowiecze. <u>Tablica</u> <u>chronologiczna</u> s. 222 O epoche, s. 224 <u>Czytanie ze</u> <u>rozumieniem.</u> Jacques Le Goff, Symboliczne poj-	Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> – s. 232 z podręcznika plus klucz odpowiedzi i schemat punktowania Karty pracy do epok Karta pracy 1 (cechy epoki) Karta pracy 2 (termin) Karta pracy 3 (C. S. Lewis, <i>Sytuacja średniowiecza</i>)	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r. I.1.1 • rozpoznaje konwencje literackie i okre- 	<ul style="list-style-type: none"> • umieszcza utwór w odpowiedniej epoce • objaśnia etymologię nazwy epoki i wymienia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • analizuje specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza • podaje cechy planktu i pieśni średniowiecznej
---	--	--	---	---

<p>mowanie świata, s. 231</p> <p><u>Sztuka pisania.</u> Notatka syntetyzująca, s. 233</p> <p>„I oto nadejdzie dzień Jego gniewu”. Hans Memling, <i>Sąd Ostateczny</i>, s. 234</p>	<p>Pomosty – <i>Grupa Laokoona i Pieta z Lubiąża</i></p> <p>Karta pracy do form wypowiedzi Notatka syntetyzująca</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>I oto nadejdzie....</u> – reprodukcja Hansa Memlinga <i>Sąd Ostateczny</i> (tryptyk i część środkowa) – Nikodem Pręgowski, plakat wyróżniony w konkursie Muzeum Narodowego w Gdańsku z okazji Roku Hansa Memlinga – Piotr Szwabe, mural na gdańskiej Zaspie nawiązujący do dzieła Hansa Memlinga</p>			
<p>ZR Rozważania średniowiecznych filozofów. Święty Augustyn i Święty Tomasz, s. 238</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Rozważania średniowiecznych filozofów</u> – symboliczne okulary wiary i okulary rozumu</p>			
<p>Katedra jako obraz świata duchowego. <u>Infografika</u>, s. 244</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Katedra jako obraz...</u> – wiersz Juliana Przybosa <i>Notre-Dame</i></p>			
<p>Ile twarzy ma śmierć? <i>Rozmowa mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>, s. 246 <u>Nawiązanie</u> Pieter Bruegel <i>Triumf śmierci</i>, s. 252, Miron Białoszewski, <i>Wywiad</i>, s. 253</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Ile twarzy ma śmierć?</u> – Bernt Notke, <i>Taniec śmierci</i> – Oskar Dawicki, <i>Koniec świata przez pomyłkę (Amagedon). Nekrologi 2004</i>, 2004 – <i>Taniec śmierci</i>, k. XVII w., kościół św. Bernarda, Kraków – Nagrobki z Cimitirul Vesel (Wesołego Cmentarza) wokół cerkwi w wiosce Sâpânta, Rumunia – wiersz Wisławy Szymborskiej <i>O śmierci bez przesady</i></p>		<p>śła ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową) I.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • rozumie pojęcie groteski, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej artystyczny i wartościujący charakter I.1.7 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej I.1.8 • rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji I.1.9 • rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w utworze i nazywa środki artystyczne, znaczeniowe, składniowe i wersyfikacyjne • określa funkcję środków artystycznych, znaczeniowych, składniowych i wersyfikacyjnych w utworze literackim • streszcza poglądy św. Augustyna na temat pochodzenia człowieka i jego przeznaczenia • określa rolę wiary i rozumu w rozważaniach św. Augustyna • ustala adresata wypowiedzi filozofa • określa, na czym polega konflikt wewnętrzny człowieka wg św. Augustyna • opisuje postać przedstawioną na obrazie <i>Wizja św. Augustyna</i> • omawia relację człowiek–Bóg w <i>Wyznaniach</i> św. Augustyna • wyjaśnia pojęcie <i>summa</i> • opisuje, w jaki sposób św. Tomasz udowadnia istnienie Boga • wskazuje przykłady, którymi posłużył się św. Tomasz w toku rozumowania • wyjaśnia, w jaki sposób św. Tomasz wykorzystuje w swoim wywodzie obserwacje i zasady logiki • porównuje poglądy św. Augustyna i św. Tomasza • na podstawie obrazów podaje cechy stylu gotyckiego i wyjaśnia, czemu miały służyć • określa tematykę czytanych utworów • wyjaśnia tytuł czytanego utworu • wyjaśnia związek między tytułem a treścią utworu • charakteryzuje podmiot liryczny w utworze poetyckim • określa sposób budowania obrazów poetyckich w utworze • wymienia i charakteryzuje elementy
<p>Wizerunek</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego</p>			

<p>średniowiecznego rycerza, s. 254, Rycerz doskonały. <i>Pieśń o Rolandzie</i> (fragmenty), s. 255</p> <p>Racje serca wobec powinności rycerskich. <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> (fragmenty), s. 260</p> <p><u>Nawiązanie</u> Henryk Sienkiewicz, <i>Ogniem i mieczem</i>, s. 264</p> <p><u>film</u> <i>Braveheart</i>, reż. Mel Gibson, <u>podręcznik</u> Etos rycerski – anachronizm czy źródło inspiracji? <i>Braveheart</i> Mela Gibsona, s. 266</p>	<p><u>Wizerunek średniowiecznego rycerza</u> – kartki z rysunkiem rycerza – wiersz Wisławy Szymborskiej <i>Miniatura średniowieczna</i> – <i>Bardzo bogate godzinki księcia de Berry</i> (maj), XVI w.</p> <p>Karty pracy do epok Wisława Szymborska <i>Miniatura średniowieczna</i></p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Rycerz doskonały</u> – plakat do filmu <i>Gwiazdne wojny. Przebudzenie mocy</i> – esej Jana Kotta <i>O jednej śmierci</i> – reprodukcja obrazu Hieronima Boscha <i>Śmierć</i></p> <p>Scenariusze do lektur – cykl 2 scenariuszy do tekstu <i>Pieśń o Rolandzie</i></p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Racje serca</u> – afisz Adama Świerżewskiego do operowej wersji <i>Tristana i Izoldy</i> – obraz Johannes Vermeera <i>Dama i dwóch panów</i></p>	<p>(fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 • przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny I.1.15 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości I.1.16 	<p>świata przedstawionego w utworze epickim</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje narratora w utworze epickim • określa stosunek narratora do bohaterów w utworze epickim • odnajduje w utworze wartości uniwersalne • odnajduje w utworach dominujące motywy • dostrzega powtarzalność motywów średniowiecznych w utworach będących nawiązaniem lub kontynuacją • porównuje ze sobą utwory literackie różnych epok, określa podobieństwa i różnice • określa rolę literatury średniowiecznej w tworzeniu znaczeń uniwersalnych • dostrzega rolę filozofii średniowiecznej w budowaniu własnego systemu wartości • przedstawia swoją interpretację utworu literackiego • cytuje fragmenty tekstu w celu uzasadnienia swojego zdania • określa budowę wypowiedzi retorycznej • wymienia średniowieczne wzorce osobowe • charakteryzuje średniowieczny ideał ascety, rycerza, władcy • omawia średniowieczny uniwersalizm i teocentryzm • wyjaśnia i ilustruje przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omawia alegorię i podaje jej przykłady • wymienia podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego oraz podaje ich przykłady w sztuce polskiej i europejskiej
---	--	---	--

<p>Kto pisze historię? Średniowieczna historiografia, s. 268</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Kto pisze historię?</u> – tabela do wypełnienia przez uczniów</p>		
<p>Na szczytach ziemskiej hierarchii. Średniowieczny ideał władcy, s. 273 <u>Nawiązanie</u> Ewa Lipska, <i>Egzamin</i>, s. 279</p>			<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem <i>Bogurodnicę</i> • rozpoznaje podmiot liryczny oraz adresata utworu • odnajduje w treści <i>Bogurodnicy</i> motyw <i>deesis</i> • omawia kompozycję utworu • czyta ze zrozumieniem <i>Lament świętokrzyski</i> • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne • rozpoznaje w wierszu motyw <i>Stabat Mater</i>
<p>Droga do świętości. <i>Legenda o świętym Aleksym</i>, s. 280 <u>Nawiązanie</u> <i>Kuszenie świętego Antoniego</i>, s. 285 Andrzej Bursa, <i>Święty Józef</i>, s. 286</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Droga do świętości</u> – fragment miniwykładu Leszka Kołakowskiego, <i>O świętych</i> – wiersz Jana Twardowskiego, <i>Malowani święci</i> – metaplan do wypełnienia przez uczniów – José Juarez, <i>Św. Aleksy z Rzymu</i>, ok. 1653</p>		<ul style="list-style-type: none"> • określa sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • charakteryzuje Maryję jako matkę • czyta ze zrozumieniem <i>Rozmowę Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> • opisuje obraz śmierci przedstawiony w utworze i posługuje się przy tym terminem <i>alegoria</i> • odnajduje w przeczytanym fragmencie motyw <i>danse macabre</i>
<p>Dobra i zła śmierć w średniowieczu, s. 287 <u>Nawiązanie</u> Sztuka dobrego umierania, s. 290</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Dobra i zła śmierć w średniowieczu</u> – wiersz Wisławy Szymborskiej <i>Nagrobek</i> i jego wersja z lukami</p>		<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie lektury omawia światopogląd ludzi średniowiecza • wyjaśnia przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • czyta ze zrozumieniem <i>Legendę o św. Aleksym</i>
	<p>Karty pracy do epok Karta pracy 5 (<i>danse macabre</i>)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • streszcza losy św. Aleksego i wskazuje w nich typowe elementy legendy hagiograficznej • charakteryzuje świętego jako ascetę • bierze udział w dyskusji na temat aktualności ascezy oraz jej sensu
<p>Radosna i pokorna wiara. <i>Kwiatki świętego</i></p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Radosna i pokorna wiara</u> – kompozycja opowieści hagiograficznej –</p>		<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły europejskich eposów rycerskich • analizuje etos rycerza • formułuje zasady miłości rycerskiej • wyjaśnia, kogo dotyczy sformułowanie „panie minionego czasu”

<p><i>Franciszka</i>, s. 292 <u>Nawiązanie</u> *** Jan Twardowski, s. 296</p> <p>Na początku była... <i>Bogurodzica</i>, s. 297 <u>Nawiązanie</u> Juliusz Słowacki, <i>Hymn</i>, s. 301 <u>Nauka o języku</u> Archaiczność języka <i>Bogurodzicy</i>, s. 302</p> <p>Skarga matki w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>, s. 303 <u>Nawiązanie</u> Józef Wittlin, <i>Stabat Mater</i>, s. 306</p>	<p>schemat do uzupełnienia</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Na początku była...</u> – mozaika z grupą <i>deesis</i> w kościele Hagia Sophia, XIII w., Stambuł – tekst wiersza Juliusza Słowackiego <i>Hymn</i></p> <p>SłuchApka <i>Bogurodzica</i>, s. 298</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 4 (<i>Bogurodzica</i>) Miron Białoszewski, <i>Stara pieśń na Binnarową</i></p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Skarga matki</u> – schemat do graficznej formy pracy z tekstem <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> – fragmenty tekstów nabożeństwa pasyjnego gorzkich żali, – <i>Zdjęcie z roku 2012</i>, prezentujące współczesną wersję piety – reprodukcja rzeźby niemieckiej artystki Käthe Kollwitz <i>Ofiary wojny</i> – tabela pomocnicza do analizy wiersza Józefa Wittlina <i>Stabat Mater</i></p> <p>SłuchApka <i>Lament świętokrzyski</i>, s. 303</p>			<ul style="list-style-type: none"> • swoimi słowami wyjaśnia, jakie jest przesłanie tekstu Villona • wymienia toposy zawarte w tekście i podaje ich przykłady • określa, jakie refleksje na temat życia płyną z tekstu Villona
<p><u>Nauka o języku</u> ZR Językowe tajemnice średniowiecznych tekstów. Zmiany w języku polskim,</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Językowe tajemnice...</u> – tabele do zad. 1, 2 s. 312</p>		<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła I.2.4 • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki I.2.6 • odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu I.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje od najważniejszych do najmniej istotnych • opowiada, czego dowiedział się z przeczytanego tekstu naukowego lub publicystycznego • określa, jaka jest główna myśl utworu literackiego • określa strukturę utworu • dostrzega i nazywa typ argumentacji • wyjaśnia pojęcie: asceza • wyjaśnia pojęcie: <i>ars moriendi</i> • wyjaśnia pojęcie: taniec śmierci • wyjaśnia pojęcie: literatura parenetyczna • wyjaśnia, jaki wpływ wywarła religia na rozwój sztuki teatralnej • określa wpływ dzieł średniowiecznych na literaturę i sztukę współczesną • cytuje fragmenty utworów literackich • wyjaśnia główną myśl utworu • omawia wrażenia wywołane odbiorem dzieła sztuki • odczytuje elementy obrazu • uzupełnia informacje o tekście • analizuje formę wypowiedzi podmiotu lirycznego • określa tematykę utworu literackiego • określa tematykę dzieła sztuki • analizuje średniowieczne dzieło sztuki, biorąc pod uwagę kontekst historyczny i kulturowy • wyraża główną myśl utworu
		<p>II. Kształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi, wykorzystując

<p>s. 307, 310</p> <p><u>Nauka o języku</u> Zabytki języka polskiego, s. 308</p>		<p>językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<p>słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi II.1.1</p>	<p>wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje teksty pod względem składniowym, słowotwórczym i frazeologicznym
<p>Podróż w zaświaty. <i>Boska Komedia</i> Dantego, s. 313</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Podróż w zaświaty</u> – wiersz Tadeusza Różewicza <i>Brama</i> – schemat kręgów piekielnych</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej) II.3.10 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie zabytków języka polskiego określa zmiany, jakie zachodziły w języku polskim na przestrzeni wieków • omawia uwarunkowania historyczne początków piśmiennictwa polskiego • omawia pochodzenie języka polskiego • wymienia i charakteryzuje zabytki języka polskiego • charakteryzuje zmiany, które zaszły w języku polskim w zakresie fleksji, składni i fonetyki
<p>ZR „Iam grzesznik, złego iadem struty...” François Villona rozważania o życiu, s. 320</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Iam grzesznik...</u> – wiersz Adama Mickiewicza <i>Polały się lzy me</i> – tabela do zad. 9 s. 323</p> <p>SłuchApka François Villon, <i>Wielki testament</i>, s. 321</p>			
<p>Średniowiecze. <u>Podsumowanie</u>, s. 324</p>	<p>Sprawdziany do epok Średniowiecze w wersji A i B wraz z kluczem odpowiedzi</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 6 (bohaterowie)</p> <p>Film edukacyjny z cyklu „Pomosty” – na przykładzie gotyckiego ołtarza Wita Stwosza <i>Zaśnięcie Marii</i> i renesansowego <i>Dawida Donatella</i> można porównać dwie epoki – średniowiecze i renesans (czas trwania – 12:44)</p> <p>Karty pracy do matury Umberto Eco <i>Imię Róży</i></p> <p>Klucze do obrazów – anonim <i>Drzwi Gnieźnieńskie</i></p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych III.1.1 • rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa) III.1.3 • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę III.1.4 • rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty <i>ad personam</i>) III.1.5 • rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach III.1.6 • odróżnia dyskusję od sporu i kłótni 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty do podanej tezy • formułuje tezę do tekstu • analizuje sposób budowania argumentacji • redaguje wypowiedź na określony temat • prowadzi kulturalną dyskusję • rozumie, w jaki sposób środki retoryczne oddziałują na odbiorcę i stosuje je w swoich wypowiedziach w określonym celu • rozróżnia argumenty merytoryczne i pozamerytoryczne • znajduje i wymienia argumenty użyte w wypowiedzi argumentacyjnej • określa, na czym polega logika tekstu oraz tok rozumowania w wypowiedzi argumentacyjnej

	III.1.7	
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 • zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca III.2.6 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania do treści czytanego tekstu • formułuje pytania do treści akapitów • bierze udział w dyskusji, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • wygłasza opinie z uwzględnieniem zasad retoryki i świadomością funkcji tekstu • redaguje rozprawkę • redaguje notatkę syntetyzującą • wygłasza wypowiedź argumentacyjną • wygłasza własną propozycję odczytania tekstu kultury i ją uzasadnia
IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 • dokonuje krytycznej selekcji źródeł IV.5 • posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologiczny- 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje materiał • dobiera materiały do swoich wypowiedzi, hierarchizując je • gromadzi informacje dotyczącej danej dziedziny wiedzy czy zagadnienia • korzysta ze słowników tradycyjnych i on-line

			mi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line IV.8	
			<ul style="list-style-type: none"> gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych IV.10 	
RENEZANS				
<p><u>podręcznik:</u> Tablica chronologiczna, s. 12 O epoce, s. 14 <u>Czytanie ze zrozumieniem</u>, Adam Karpiński, <i>Renesansowa Europa</i>, s. 22</p> <p>Renesansowa wizja człowieka – Michał Anioł, <i>Stworzenie Adama</i>, s. 24</p> <p>Renesansowa koncepcja człowieka, s. 26, Giovanni Pico della Mirandola, <i>Mowa o godności człowieka</i>, s. 26, Jan Kochanowski, <i>Pieśń XIX</i>, s. 28, ZR Erazm z Rotterdamu, <i>Pochwała głupoty</i>, s. 30, Michel de Montaigne, <i>Próby</i>, s. 32</p> <p>ZR Kto chciałby</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> – odpowiedzi do zadań oraz schemat oceniania</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 1 (cechy epoki)</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Renesansowa wizja człowieka</u> – obraz Williama Blake’a <i>Elohim tworzący Adama</i>, obraz z XVIII w. – tabela dla uczniów do porównania obrazów i wzór wypełnionej tabeli</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Renesansowa koncepcja</u> – obraz Williama Blake’a <i>Urizen stwarzający świat</i>, koniec XVIII w.</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 2 (mowa o godności człowieka)</p> <p>SluchApka</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r. I.1.1 rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową) I.1.2 rozdziela gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> podaje najważniejsze, wstępne informacje o epoce renesansu wyjaśnia terminy: humanizm, reformacja na podstawie informacji z podręcznika przedstawia postacie najwybitniejszych humanistów renesansowych (Erazm z Rotterdamu, Jana Kochanowskiego, Kopernika, Giovanniego Pico della Mirandoli, Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Tomusza Morusa) przedstawia krótko wybitnych twórców włoskiego renesansu wymienia wynalazki i odkrycia stanowiące fundamenty renesansu wskazuje najważniejsze idee renesansowe charakteryzuje postać mówiącą w utworze <i>Pochwała głupoty</i> określa, jakie refleksje na temat wojen płyną z tekstu Erazma z Rotterdamu wskazuje argumenty użyte przez autora określa, jaka koncepcja człowieczeństwa wyłania się z tekstu przygotowuje argumenty do dyskusji na temat głupoty w tekście Erazma z Rotterdamu na podstawie tekstu Montaigne’a wskazuje wartość poznania w życiu określa stosunek autora do poznania porównuje koncepcję człowieczeństwa z poglądami Mirandoli wskazuje, co stanowi podstawę organi-

<p>mieszkać na Utopii? Tomasz Morus <i>Utopia</i>, s. 34 <u>Nawiązanie</u> Wisława Szymborska, <i>Utopia</i>, s. 39</p>	<p>Wisława Szymborska, <i>Utopia</i>, s. 39</p>	<p>I.1.4</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • rozumie pojęcie groteski, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej artystyczny i wartościujący charakter I.1.7 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej I.1.8 • rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji I.1.9 • rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek 	<p>zacji państwa u Morusa</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, jaki aspekt humanizmu jest szczególnie ważny dla autora • określa, na czym polega nawiązanie Wisławy Szymborskiej do dzieła Morusa • wyjaśnia, dlaczego wyspa z wiersza jest bezludna • dokonuje analizy i interpretacji utworu Szymborskiej • opisuje wizję szczęścia w wierszu i porównuje ją z wizją szczęścia Morusa • charakteryzuje głównego bohatera z utworu Rabelais'go • wyjaśnia, w kogo lub co celuje satyra <i>Gargantua i Pantagruel</i> • wskazuje w tekście przykłady stylu potocznego i rubasznego • podaje podstawowe informacje na temat renesansu w Polsce (kontekst historyczny, postacie) • szuka literatury przydatnej do opracowania wybranych zagadnień dotyczących kultury i sztuki renesansu; sporządza zestawienie • interpretuje <i>Treny</i>, wykorzystując kontekst biograficzny • charakteryzuje kreację podmiotu lirycznego w <i>Trenach</i> • opisuje uczucia wyrażone w <i>Trenach</i> • omawia cechy gatunkowe trenu • dostrzega rozczarowanie poety filozofią stoicką w <i>Trenie IX, X i XI</i> • charakteryzuje mądrość przedstawioną w <i>Trenie IX</i> i dostrzega ironiczny charakter jej pochwały • analizuje kompozycję <i>Trenów</i> jako cyklu, odnajduje rządzącą nią zasadę • charakteryzuje bohaterkę liryczną <i>Trenów</i> • wskazuje środki językowe służące
<p>ZR Literatura błazeńska wczesnego odrodzenia. François Rabelais <i>Gargantua i Pantagruel</i>, s. 40</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Literatura błazeńska</u> – rozsypanka zdaniowa – piramida potrzeb ludzkich według A. Masłowa – pomnik François Rabelais'go znajdujący się na dziedzińcu Luwru w Paryżu – fragment tekstu Tadeusza Boya-Żeleńskiego <i>Od tłumacza</i></p>		
<p>Galeria renesansowego portretu. <u>Info-grafika</u>, s. 44</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Galeria renesansowego portretu</u> – Ewa Łowżył, Kobas Laks, fotomontaż z cyklu <i>Memento vulgari</i> – Piero della Francesca, <i>Portret Frederica da Montefeltro</i>, 1465–1470 – tabela do wypełnienia dla uczniów</p>		
<p><i>Sonety do Laury</i> Francesca Petrarci, czyli miłość uwznioślona, s. 46 <u>Nawiązanie</u> Adam Mickiewicz, <i>Do Laury</i>, s. 49</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Sonety do Laury</u> – tabela dla uczniów: KARTA CHOROBY PACJENT – podmiot liryczny sonetów Petrarci – trójkąt miłości wg trójczynniskowej koncepcji miłości R. Sternberga – tabela do wypełnienia przez uczniów</p>		
<p>Boccaccio – mistrz noweli, s. 50</p>	<p>SłuchApka Francesco Petrarca, <i>Sonet 134</i>, s. 47, <i>Sonet 90</i>, s. 48</p>		

<p>Jan Kochanowski – polski poeta renesansowy, s. 56</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Jan Kochanowski</u> – tabela do wypełnienia przez uczniów</p>		
<p>Jana Kochanowskiego recepty na życie szczęśliwe, s. 58</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Jana Kochanowskiego recepty</u> – tekst piosenki Marka Grechuty <i>Wesele</i>, pomocny przy analizie Pieśni XX Jana Kochanowskiego – tabela do wypełnienia przez uczniów</p>	<p>Ignacego Krasickiego, <i>Dziadów</i> cz. II oraz <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza, <i>Zemsty</i> Aleksandra Fredry, <i>Balladyny</i> Juliusza Słowackiego I.1.12</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 • przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny I.1.15 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości I.1.16 	<p>gloryfikacji zmarłej</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje, w jaki sposób ojciec przeżywa żalobę • określa, jaką funkcję pełni <i>Tren XII</i> • określa, jaką funkcję pełni motyw snu w <i>Trenie XVI</i> • sporządza notatkę, w której porównuje stany emocjonalne ojca w różnych <i>Trenach</i>
<p>Człowiek wobec Boga w twórczości Jana Kochanowskiego, s. 63</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Człowiek wobec Boga</u> – karta pracy do Pieśni XXV – wiersz Wisławy Szymborskiej <i>Urodziny</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • swoimi słowami przedstawia sens fragmentu rozprawy renesansowego filozofa • wskazuje człowieka i jego sprawy jako temat filozofii renesansowej • określa, jaka koncepcja człowieczeństwa wyłania się z pieśni Kochanowskiego • przedstawia pieśń jako gatunek literacki • rozpoznaje wiersz sylabiczny • omawia godność i wolność człowieka jako tematy literatury renesansowej • na podstawie czytanych tekstów określa, jak w renesansie zmieniły się (w stosunku do średniowiecza) poglądy na człowieka, jego relacje ze światem i Bogiem • w kontekście czytanych utworów wyjaśnia znaczenie nazw epoki (renesans, odrodzenie) oraz terminów: humanizm, humanista
<p>Wartość poetyckiej sławy w twórczości Jana Kochanowskiego, s. 67</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Wartość poetyckiej sławy</u> – wiersz Wisławy Szymborskiej <i>Wieczór autorski</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • porównuje rozumienie humanizmu dawniej i dziś • opisuje kreację podmiotu lirycznego w pieśni Kochanowskiego • wyjaśnia, na czym polega nawiązanie do życia i twórczości Kochanowskiego w wierszu Bolesława Leśmiana • rozumie, jakie przesłanie płynie z utworu Leśmiana • wyjaśnia określenie: <i>Rzecz Czarnoleska</i> • określa symboliczne znaczenia motywu lipy czarnoleskiej i jego funkcję w utworze Leśmiana
<p><u>Nawiązanie</u> Julian Tuwim, <i>Rzecz czarnoleska</i>, s. 70</p>			
<p>Refleksja i zabawa we fraszkach Jana Kochanowskiego, s. 71</p>			
<p><u>Nawiązanie</u> Leopold Staff, <i>Przedśpiew</i>, s. 76</p>			

<p>Renesansowa wieś i jej mieszkańcy, s. 77 Mikołaj Rej, <i>Żywot człowieka poczciwego</i>, s. 78 Jan Kochanowski, <i>Pieśń Świętojańska o Sobótce</i>, s. 80 Szymon Szymonowicz, <i>Żeńcy</i>, s. 84 <u>Nawiązanie</u> Wiesław Myśliwski, <i>Traktat o łuskanii fasoli</i>, s. 87</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Renesansowa wieś</u> – tabela do wypełnienia przez uczniów – fragment <i>Elegii XV</i> Jana Kochanowskiego – zdjęcie przedstawiające obchody święta Midsommar w Szwecji – obraz Jeana-Françoisa Milleta <i>Kobiety zbierające kłosy</i>, 1857</p> <p>Karty pracy Karta pracy 3 (wieś)</p> <p>SluchApka Mikołaj Rej, <i>Żywot człowieka poczciwego</i> (fragmenty), s. 78</p> <p>Toposy atrakcyjna i łatwa w obsłudze gra internetowa, która ma na celu kształcenie umiejętności rozpoznawania i śledzenia motywów wędrujących po różnych realizacjach artystycznych – tu: motyw wsi</p>		<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przesłanie utworu Juliana Tuwima • wyjaśnia, dlaczego lipę czarnoleską można uznać za topos poezji polskiej • porównuje przesłanie utworu Kochanowskiego z Horacjańskim <i>Wybudowałem pomnik</i> • na przykładzie pieśni Kochanowskiego wyjaśnia, czym jest przerzutnia i jaką rolę pełni w utworze • przedstawia fraszkę jako gatunek poezji renesansowej • czyta ze zrozumieniem tekst naukowy • wyszukuje potrzebne informacje w tekście naukowym • przedstawia biografię Jana Kochanowskiego • na podstawie czytanych utworów wskazuje najważniejsze dla człowieka renesansu wartości • streszcza poglądy autorów piśmiennictwa renesansowego na temat władzy i powinności obywatelskich • charakteryzuje wzorzec osobowy obywatela patrioty (na podstawie dzieł Kochanowskiego) • charakteryzuje ideał władcy zawarty w pieśni chóru z <i>Odprawy posłów greckich</i>; wskazuje obowiązki władcy wobec poddanych • wskazuje, jakie miejsce wśród ideałów obywatelskich renesansu zajmuje cnota rozumiana na wzór stoicki • opisuje portrety władców w malarstwie renesansu; nazywa cechy, postawy i uczucia portretowanych postaci • wyjaśnia zmiany w zakresie znaczeniowym słowa „cnota” • podaje podstawowe informacje o <i>Odprawie posłów greckich</i>
<p>Rozpacz, zwątpienie, ukojenie... <i>Treny</i> Jana Kochanowskiego, s. 89</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Rozpacz, zwątpienie</u> – tabela „założenia stoicyzmu i odniesienia do trenu” – tabela „świat wartości i antywartości” <u>Rozpacz, zwątpienie</u> – 2 wiersze Jacka Dehnela: <i>Przyjęcie, Wpadka</i></p>		
<p>ZR <i>Treny</i> Jana Kochanowskiego jako cykl poetycki, s. 96 <u>Nawiązanie</u> Władysław Broniewski, <i>Firanka, W zachwycie i gro-</i></p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Rozpacz, zwątpienie</u> – 2 wiersze Jacka Dehnela: <i>Przyjęcie, Wpadka</i></p> <p>SluchApka Władysław Broniewski, <i>Firanka, W zachwycie i grozie</i>, s. 99</p>		

<p>zie, s. 99</p>	<p>Toposy Motyw śmierci</p>		
<p>Renesansowa troska o losy ojczyzny, s. 100, Jan Kochanowski, <i>Pieśń V</i> (Księgi wtóre), s. 100, Andrzej Frycz Modrzewski, <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i>, s. 103, Piotr Skarga, <i>Kazania sejmowe</i>, s. 106</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Renesansowa troska o ojczyznę</u> – 3 plakaty patriotyczne</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 4 (patriotyzm Polaków)</p> <p>SłuchApka Jan Kochanowski, Psalm V (<i>O spustoszeniu Podola</i>), s. 100 Piotr Skarga, <i>Kazania sejmowe</i>, s. 106</p> <p>Toposy Motyw władzy</p>		<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaki obraz Boga, świata i człowieka wylania się z <i>Hymnu</i> • charakteryzuje hymn jako gatunek literacki i wskazuje jego cechy w utworze Kochanowskiego • analizuje budowę wersyfikacyjno-składniową wiersza • wymienia cechy stylu klasycznego (jasność, prostota, porządek, harmonia, synteza, uniwersalizm) oraz odnosi je do utworu Kochanowskiego • wskazuje obecny w hymnie topos Boga artysty (<i>Deus artifex</i>) • streszcza (opowiada) przebieg wydarzeń ukazanych • w czytanej dramacie określa przestrzeń sceniczną, w której rozgrywa się akcja dramatu • charakteryzuje bohaterów dramatu, ocenia ich decyzje, wskazuje motywy postępowania • dokonuje analizy i interpretacji wybranych fragmentów czytanej dramatu, odczytując uczucia, cele i postawy bohaterów • we fragmentach dramatów Szekspira odnajduje topos świata-teatru • omawia wizję człowieka w dramacie • nazywa wartości i antywartości, reprezentowane przez bohaterów Szekspira • wyjaśnia, na czym polega istota Szekspirowskiej koncepcji tragizmu • na podstawie wybranego dramatu Szekspira przedstawia najważniejsze cechy dramatu szekspirowskiego (złamanie zasad trzech jedności i <i>decorum</i>, budowa, bohaterowie, nowa koncepcja tragizmu itd.) • dokonuje analizy i interpretacji wiersza Zbigniewa Herberta
<p><u>lektura</u>: Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i>, s. 108</p>	<p>Scenariusze do lektur Cykl 4 scenariuszy do <i>Odprawy posłów greckich</i> Jana Kochanowskiego</p>		
<p>Konflikt racji, s. 109</p>	<p>Sprawdziany do lektur – sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach z kluczem odpowiedzi</p>		
<p>Przestrogi i przepowiednie, s. 112 <u>Nawiązanie</u> Wisława Szymborska, <i>Monolog dla Kasandry</i></p>	<p>SłuchApka Wisława Szymborska, <i>Monolog dla Kasandry</i>, s. 116</p>		
<p>ZR Zapomniany bestseller? <i>Żywoty świętych</i> Piotra Skargi, s. 117</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Zapomniany bestseller</u> – wiersz Jana Twardowskiego <i>W kolejce do nieba</i> – witraż Stanisława Wyspiańskiego <i>Błogosławiona Salomea</i> z kościoła oo. franciszkanów w Krakowie</p>		

Teatr elżbietański. <u>Infografika</u> , s. 122	<p>– obraz Gustava Moreau, <i>Sulamitka</i>, przed 1898</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Teatr elżbietański</u> – zdjęcie witraża z katedry Kościoła Anglii, w której znajduje się nagrobek Szekspira</p>			<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polega nawiązanie wiersza Herberta do dramatu Szekspira
Dramat szekspirowski. <u>Infografika</u> , s. 124	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Dramat szekspirowski</u> – reprodukcja obrazu Józefa Chełmońskiego <i>Ba-bie lato</i> – karta pracy</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła I.2.4 • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki I.2.6 • odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu I.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje od najważniejszych do najmniej istotnych • opowiada, czego dowiedział się z przeczytanego tekstu naukowego lub publicystycznego • określa, jaka jest główna myśl utworu literackiego • określa strukturę utworu • wyjaśnia, jaki wpływ wywarła sztuka i literatura antyku na rozwój sztuki i literatury renesansowej • określa wpływ dzieł renesansowych na literaturę i sztukę współczesną • cytuje fragmenty utworów literackich • wyjaśnia główną myśl utworu • omawia wrażenia wywołane odbiorem dzieła sztuki • odczytuje elementy obrazu • uzupełnia informacje o tekście • analizuje formę wypowiedzi podmiotu lirycznego • określa tematykę utworu literackiego • określa tematykę dzieła sztuki • wyraża główną myśl utworu • znajduje w tekście cechy eseju
lektura: William Szekspir, <i>Romeo i Julia</i> , s. 126	<p>Scenariusze do lektur Cykl 4 scenariuszy do lektury <i>Romeo i Julia</i> Williama Szekspira</p>			
Miłość niejedno ma imię, s. 127	<p>Sprawdziany do lektur – sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach z kluczem odpowiedzi</p>			
Ku katastrofie, s. 131	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u><i>Romeo i Julia</i></u> – tekst <i>Sonetu 43</i> Williama Szekspira – opis eksperymentu oraz listę pytań testowych do testu dr. Arthura Arona – reprodukcje: Jana van Eycka <i>Portret małżonków Arnolfinich</i>, portretu pary małżeńskiej z fresku z domu w Pompejach, Dantego Gabriela Rossettiego <i>Beataatrix</i>, Johna Everetta Millaisa <i>Ofelia</i></p>	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną) II.3.3 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i rozpoznaje funkcje tekstów • określa dominującą w tekście funkcję językową
lektura: William Szekspir, <i>Makbet</i> , s. 134	<p>Scenariusze do lektur Cykl 6 scenariuszy do lektury <i>Makbet</i> Williama Szekspira</p>	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej III.1.2 • rozumie i stosuje w tekstach retorycz- 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty do podanej tezy • formułuje tezę do tekstu • analizuje sposób budowania argumentacji
Siła wyobraźni a rzeczywistość,	<p>Sprawdziany do lektur</p>			

<p>s. 135</p> <p>Kim jestem? O tożsamości Makbeta, s. 137</p> <p>W pułapce władzy, s. 140</p>	<p>– test ze znajomości lektury przed omawianiem – sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach z kluczem odpowiedzi</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <i>Makbet</i> – reprodukcja obrazu Williama Blake’a <i>Hekate i Mojry</i> – schemat nawiązujący do funkcji snu w tekstach kultury</p>		<p>nych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa) III.1.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i nazywa typ argumentacji • redaguje wypowiedź na określony temat • prowadzi kulturalną dyskusję • zabiera głos w klasowej dyskusji (przekonuje, argumentuje); stosuje środki językowe typowe dla wypowiedzi perswazyjnej • rozumie, w jaki sposób środki retoryczne oddziałują na odbiorcę i stosuje je w swoich wypowiedziach w określonym celu • przygotowuje argumenty do dyskusji na temat łączenia postępu cywilizacji z humanizmem
<p>ZR lektura: William Szekspir, <i>Hamlet</i>, s. 146</p> <p>ZR Hamlet wobec świata i siebie, s. 147</p> <p>ZR Hamlet i inni, s. 150</p> <p><u>Nawiązanie</u> Zbigniew Herbert, <i>Tren Fortynbrasa</i>, s. 154</p>	<p>Scenariusze do lektur Cykl 4 scenariuszy do lektury <i>Hamlet</i> Williama Szekspira</p> <p>Sprawdziany do lektur – test ze znajomości lektury przed omawianiem – sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach z kluczem odpowiedzi</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <i>Hamlet</i> – karta pracy do analizy SWOT – wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej <i>Ofelia</i> – reprodukcja obrazu Johna Everetta Millaisa <i>Ofelia</i></p> <p>SluchApka Zbigniew Herbert <i>Tren Fortynbrasa</i> [s. 154]</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca III.2.6 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania do treści czytanego tekstu • formułuje pytania do treści akapitów • bierze udział w dyskusji, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • wygłasza opinie z uwzględnieniem zasad retoryki i świadomością funkcji tekstu • redaguje rozprawkę • redaguje notatkę syntetyzującą • wygłasza wypowiedź argumentacyjną • wygłasza własną propozycję odczytania tekstu kultury i ją uzasadnia • przygotowuje głos w dyskusji na temat niewiedzy • redaguje notatkę syntetyzującą porównującą edukację u Rabelais’go i Arystofanesa
<p><u>Spektakl:</u> Jan Klata, <i>H.</i>, <u>podręcznik:</u> <i>Hamlet z wizytą</i></p>				

<p>w stoczni – <i>H. Jana Klaty</i>, s. 156</p> <p>Renesans. Podsumowanie, s. 160</p>	<p>Sprawdziany do epok Renesans w wersji A i B wraz z kluczem odpowiedzi</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 5 (osiągnięcia) Karta pracy 6 (krzyżówka)”</p> <p>Toposy</p>	<p>IV. Samokształce- nie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 • gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych IV.10 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje materiał • dobiera materiały do swoich wypowiedzi, hierarchizując je • gromadzi informacje dotyczącej danej dziedziny wiedzy czy zagadnienia
BAROK				
<p><u>Podręcznik</u> Barok. O epoce, s. 166 <u>Czytanie ze zrozumieniem.</u> Janusz Pelc, Barok – epoka przeciwieństw, s. 172</p> <p>Sztuka barokowa – <i>Lekcja anatomii doktora Tulpa</i> – Rembrandt van Rijn, s. 174</p> <p>ZR Między rozumem a wiarą. O filozofii Kartezjusza i Pascala, s. 177</p> <p>Barokowa poezja</p>	<p>Karty pracy do epok Karta pracy 1 (cechy epoki)</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> – odpowiedzi do zad. 1–7, s. 173 oraz schemat oceniania</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Lekcja anatomii</u> – karta z pytaniami dotyczącymi dzieł omawianych przez Radosława Gajdę – tabela opisująca cechy sztuki baroku – obraz Rembrandta <i>Lekcja anatomii doktora Deymana</i></p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Między rozumem a wiarą</u> – reprodukcje czterech obrazów T. Cole’a, składających się na cykl <i>Podróż życia</i></p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 2 (Pascal)</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r. I.1.1 • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową) I.1.2 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielanekę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze, wstępne informacje o epoce baroku • określa ramy czasowe epoki • wyjaśnia terminy: barok, kontr-reformacja • wymienia najważniejsze cechy stylu barokowego • rozpoznaje budowle barokowe • wymienia najwybitniejszych uczonych epoki i ich zasługi • przedstawia główne nurty filozoficzne epoki (Pascal, Kartezjusz) • na podstawie tekstów filozofów rozważa miejsce człowieka w świecie • wyjaśnia, na czym polega paradoks ludzkiej egzystencji • opisuje kompozycję zdjęcia Helen Sobiralski • określa nastrój zdjęcia • objaśnia rolę światła na fotografii • opisuje stan emocjonalny kobiety widocznej na zdjęciu • charakteryzuje poezję księdza Baki • wskazuje w utworze Baki nawiązanie do motywu <i>danse makabre</i> • podaje przykłady kontrastów w utworze

<p>metafizyczna, s. 182 John Donne, <i>Sonet VI</i> Mikołaj Sęp Szarzyński, <i>Sonet IV, Sonet V</i> Daniel Naborowski, <i>Marność, Krótkość żywota, Cnota gruntu wszystkimu</i> <u>Nawiązanie</u> Helen Sobiralski, <i>Cockaignesque</i>, s. 188 Witold Maj, <i>Sonet II</i>, s. 190</p>	<p><u>Barokowa poezja</u> – tekst do uzupełnienia – tabela ilustrująca koncepcję życia Mikołaja Sępa Szarzyńskiego i Johna Donne’a – przykładowe reprodukcje obrazów z motywem <i>vanitas</i></p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 3 (<i>vanitas</i>)</p> <p>SluchApka Mikołaj Sęp Szarzyński, <i>Sonet V</i> Daniel Naborowski, <i>Krótkość żywota</i> Witold Maj <i>Sonet II</i></p> <p>Labirynty kultury wykład Zbigniewa Mikołajki o motywie <i>danse macabre</i> w kulturze polskiej (22:19 min)</p>		<p>podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje</p> <p>I.1.4</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • rozumie pojęcie groteski, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej artystyczny i wartościujący charakter I.1.7 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej I.1.8 • rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji I.1.9 • rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych 	<p>Baki</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia opinię Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej na temat poezji Józefa Baki • formułuje wnioski dotyczące oceny twórczości Baki przez poetkę • ustosunkowuje się do opinii Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej na temat twórczości barokowego poety • uzasadnia własne zdanie • zapoznaje się z zasadami tworzenia definicji zamieszczonymi w podręczniku • redaguje definicję na temat wskazany przez nauczyciela • charakteryzuje styl <i>Pamiętników</i> Paska • streszcza opisane przez Paska zdarzenia • określa, jaki obraz Polaków wyłania się z <i>Pamiętników</i> • objaśnia pojęcia: <i>makaronizm, latynizm</i> • wymienia cechy pamiętnika i podaje ich przykłady z tekstu Paska • analizuje zdjęcie Uty Sienkiewicz • określa, na czym polega nawiązanie fotografii do sarmatyzmu • przygotowuje głos w dyskusji na temat ruchów nacjonalistycznych oraz związku Sarmatów z „kibolami” • dokonuje analizy i interpretacji wiersza Jacka Kaczmarskiego • wskazuje wartości, które wywodzą się z tradycji sarmackiej • przygotowuje się do debaty oksfordzkiej na temat: „Sarmatyzm – powód do dumy czy wstydliva karta?” • określa rodzaje zapożyczeń w języku polskim • zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi • wypowiada się na temat roli zapożyczeń we współczesnym języku polskim
<p>ZR Grafoman czy prekursor? Poezja księdza Baki, s. 191 <u>Nawiązanie</u> Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Szkicownik poetycki</i>, s. 194</p>				
<p>Poezja barokowego konceptu – Jan Andrzej Morsztyn, Daniel Naborowski, s. 196 <u>Nawiązanie</u> Stanisław Grochowiak, ***, s. 200</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Poezja barokowego konceptu</u> – tekst <i>Sonetu 18</i> – karta pracy do wiersza Daniela Naborowskiego</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 4 (Z. Morsztyn, rozkosz)</p> <p>SluchApka J.A. Morsztyn <i>Do trupa</i></p>			

<p><u>Sztuka pisania.</u> Definicja, s. 201</p> <p>Obraz sarmackiej Polski i Polaków. <i>Pamiętniki</i> Jana Chryzostoma Paska, s. 202</p> <p><u>Nawiązanie</u> Uta Sienkiewicz, Kolekcja SWOI, s. 210 Jacek Kaczmarski, <i>Dobre rady pana ojca</i>, s. 211</p> <p><u>Nauka o języku</u> Co i dlaczego polszczyzna „pożyczała” z innych języków?, s. 212</p> <p>Obywatelska odpowiedzialność za ojczyznę – poezja Wacława Potockiego, s. 217</p> <p><u>film:</u> Peter Webber, <i>Dziewczyna z perłą</i> <u>podręcznik:</u> Malarskie inspiracje w filmie Petera Webbera</p>	<p>Karty pracy do form wypowiedzi Definicja</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego Obraz sarmackiej Polski – karta pracy do tekstu piosenki Jacka Kaczmarskiego</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 5 (Pasek) Karta pracy 6 (kultura sarmacka)</p> <p>SluchApka Jan Chryzostom Pasek <i>Pamiętniki</i></p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Obywatelska odpowiedzialność</u> – Fragment <i>Kazań sejmowych</i> Piotra Skargi – dla grupy II i przykładowe uzupełnienia tabel dla obu grup – scenka <i>Teatryku Zielona Gęś</i>, – fragment przemowy Williama Wallace’a do Szkotów</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Malarskie inspiracje</u> – reprodukcja obrazu Aleksandra Gierymskiego <i>Trumna chłopska</i></p>		<p>I.1.11</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 • przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny I.1.15 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości I.1.16 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wizję Boga, świata i człowieka przedstawioną w sonetach Sępa Szarzyńskiego • w wierszach Sępa Szarzyńskiego odnajduje kryzys typowej dla renesansu wiary w człowieka • interpretuje czytane wiersze, odnajdując w nich świadomość przemijania, nietrwałości, zmienności • porównuje renesansowy i barokowy obraz Boga, świata i człowieka (np. w <i>Hymnie</i> Kochanowskiego i sonetach Sępa Szarzyńskiego) • w wierszach Sępa Szarzyńskiego wskazuje środki stylistyczne typowe dla baroku – zwłaszcza na poziomie składni i frazeologii oraz ukształtowania brzmieniowego; dostrzega ich związek z wizją świata zawartą w utworach • wyjaśnia terminy, odnosząc je do odpowiednich fragmentów czytanych wierszy: inwersja składniowa, przerzutnia, antyteza, oksymoron, peryfraz • w poznawanych wierszach oraz dziełach sztuki wskazuje cechy stylu barokowego (niepokój, nieład, skomplikowanie, niejasność, dysharmonia) • swoimi słowami przedstawia obraz świata i człowieka przedstawiony w czytanych tekstach filozoficznych • interpretuje czytane utwory, rozpoznając w nich charakterystyczne cechy stylu barokowego • określa tematykę i problematykę czytanych utworów • przedstawia swoje odczucia i przeżycia wewnętrzne związane z lekturą wierszy • odwołując się do tekstów, wyjaśnia terminy: koncept barokowy, konceptyzm, marinizm
---	---	--	---	---

<p><i>Dziewczyna z perłą</i>, s. 222</p> <p><u>podręcznik:</u> Barok. Podsumowanie, s. 226</p>	<p>Sprawdziany do epok Barok w wersji A i B wraz z kluczem odpowiedzi</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 6 (Szymborska) Karta pracy 7 (J.A. Morsztyn <i>Do Jagi wszystko</i>).</p> <p>Toposy</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegają koncepty stanowiące podstawę omawianych utworów; odnajduje i interpretuje ich puenty • wymienia i dostrzega w tekstach środki stylistyczne typowe dla poezji konceptualnej (np. puenta, hiperbola, apoteoza, anafora, gradacja, parafraza, inwersja) i określa ich funkcje • dostrzega powtarzające się w poezji barokowej motywy związane z miłością (ogień i lód, czary, służba, wojna, ogród itp.), określa związane z nimi znaczenia • odnajduje w czytanych tekstach (np. <i>Do trupa</i>) topos miłości i śmierci, interpretuje sposób jego ujęcia • na podstawie poznanych utworów opisuje konwencję barokowej miłości dworskiej • określa, jaką rolę w systemie wartości sarmackiej szlachty odgrywała idea „przedmurza chrześcijaństwa” • wyjaśnia pojęcia: Sarmata, sarmatyzm • charakteryzuje sarmacki styl życia, omawiając strój i styl życia sarmackiej szlachty • omawia relację Boga i człowieka w barokowej poezji metafizycznej • porównuje barokową koncepcję Boga i człowieka z koncepcją renesansową • porównuje koncepcje człowieka i życia w literaturze renesansu i baroku • charakteryzuje marinizm • charakteryzuje sarmatyzm • wymienia najważniejsze barokowe środki językowe
--	---	--	---	--

		<p>kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki I.2.6 • odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu I.2.7 	<p>literackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa strukturę utworu • określa wpływ dzieł barokowych na literaturę i sztukę współczesną • cytuje fragmenty utworów literackich • wyjaśnia główną myśl utworu • omawia wrażenia wywołane odbiorem dzieła sztuki • odczytuje elementy obrazu • uzupełnia informacje o tekście • analizuje formę wypowiedzi podmiotu lirycznego • określa tematykę utworu literackiego • określa tematykę dzieła sztuki • wyraża główną myśl utworu 	
		<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, w jaki sposób środki retoryczne oddziałują na odbiorcę i stosuje je w swoich wypowiedziach w określonym celu
		<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania do treści czytanego tekstu • formułuje pytania do treści akapitów • bierze udział w dyskusji, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • wygłasza opinie z uwzględnieniem zasad retoryki i świadomością funkcji tekstu • wygłasza własną propozycję odczytania tekstu kultury i ją uzasadnia
		<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć IV.12 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację multimedialną lub projekt na wybrany temat dotyczący baroku

OŚWIECENIE

<p><u>podręcznik</u> Oświecenie. Tablica chronologiczna, s. 230 O epoce, s. 232 <u>Czytanie ze zrozumieniem</u>, Czesław Miłosz, <i>Druga połowa osiemnastego wieku – oświecenie. Zarys tła</i>, s. 238</p> <p>Sztuka pisania. Notatka encyklopedyczna, s. 240</p> <p>Joseph Wright <i>Model systemu słonecznego</i>, s. 242</p> <p>ZR Poznawcze aspiracje wieku oświecenia, s. 244 John Locke, <i>Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego</i>, s. 244 Immanuel Kant, <i>Co to jest</i></p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> – odpowiedzi do zad.1–9, s. 239, oraz schemat oceniania</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Jak napisać notatkę</u> – karta oceny notatki ze skalą punktową – schemat do sporządzania notatki metodą Cornell</p> <p>Karty pracy do form wypowiedzi Notatka encyklopedyczna</p> <p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Model systemu słonecznego</u> – reprodukcja obrazu Josepha Wrighta <i>Dopowiedzenie z pompą próżniową</i> – reprodukcja obrazu Gerrita van Honthorsta <i>Adoracja dzieciątka</i></p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r. I.1.1 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w pod- 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze informacje o epoce oświecenia • wyjaśnia nazwę epoki • wyjaśnia terminy: racjonalizm, empiryzm, deizm, ateizm, libertynizm • przedstawia krótko najwybitniejszych filozofów epoki (Kartezjusz, Locke, Kant) • wie, czym była <i>Wielka Encyklopedia Francuska</i> i wymienia najważniejszych jej twórców • wskazuje kontekst historyczny epoki • wyjaśnia termin <i>oświecenie</i> • określa ramy czasowe i tło historyczne epoki (w Europie i w Polsce) • przedstawia najważniejsze kierunki polskich reform czasów stanisławowskich • omawia główne osiągnięcia kultury polskiego oświecenia • wymienia najważniejszych twórców polskich 2. poł. XVIII w. • czyta ze zrozumieniem tekst popularnonaukowy i odpowiada na pytania do tekstu • określa, czym jest klasycyzm epoki oświecenia; dostrzega jego związek z filozofią racjonalizmu • wyjaśnia koncepcję czystej karty Johna Locke’a • wyjaśnia, jak wg Locke’a powstaje wiedza • podaje definicję oświecenia wg Immanuela Kanta • wyjaśnia, co to jest niepełnoletność wg Kanta i jak filozof rozwija swoją teorię na jej temat • analizuje i interpretuje wiersz Czesława Miłosza
--	---	--	---	--

oświecenie, s. 246
Nawiązanie
Czesław Miłosz,
Zakęcie, s. 248

Balon Adama
Naruszewicza jako
przykład klasycy-
zmu w literaturze,
s. 249

lektura: Molier,
Skąpiec, s. 253

Harpagon – portret
bohatera, s. 254

„Lepiej śmiechem
jest pisać niż
łzami, śmiech to
szczere królestwo
człowieka” –
komizm w *Skąpcu*,
s. 257

„Świat poprawiać
– zuchwałę
rzemiosło. *Satyry*
Ignacego Krasic-
kiego, s. 262
Nawiązanie
Wojciech Młynar-
ski, *Mistrzostwa*
w narzekaniu,
s. 271

„I śmiech niekiedy
może być nauką”.

Załączniki do podręcznika nauczycielskiego

Balon Adama Naruszewicza

– tabela z odniesieniami do tekstu Naruszewicza
jako cechami utworu klasycystycznego

Scenariusze do lektur

Cykl 4 scenariuszy do lektury *Skąpiec* Moliera

Sprawdziany do lektur

– test ze znajomości lektury przed omawianiem
– sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach
z kluczem odpowiedzi

Załączniki do podręcznika nauczycielskiego

Molier Skąpiec

– karta pracy korespondująca z fragmentami
utworu zawartymi w podręczniku
– metaplan analizy stosunku Harpagona do in-
nych ludzi
– reprodukcja obrazu Tadeusza Makowskiego
Skąpiec

Załączniki do podręcznika nauczycielskiego

Świat poprawiać

– karta pracy „cechy króla, cechy szlachcica”
– tabela „kreacja podmiotu mówiącego”

ŚluchApka

Ignacy Krasicki, *Pijaństwo*, s.[265], *Świat zepsu-
ty*, s. [269]

Załączniki do podręcznika nauczycielskiego

I śmiech

stawie programowej **I.1.8**

- rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji **I.1.9**
- rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych **I.1.11**
- porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne **I.1.13**
- przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej **I.1.14**
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny **I.1.15**
- rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości **I.1.16**

• wskazuje nawiązania wiersza Miłosza do idei oświeceniowych

- interpretuje wiersz Adama Naruszewicza jako pochwałę rozumu ludzkiego
- w wierszu Naruszewicza i malarstwie epoki odnajduje kult rozumu ludzkiego, wiedzy i wynalazków
- na podstawie wiersza *Balon* przedstawia cechy ody
- wskazuje peryfrazę jako środek typowy dla stylu klasycystycznego
- przedstawia klasycyzm jako główny nurt artystyczny i myślowy oświecenia (obok sentymentalizmu i rokoka)
- opowiada treść satyry
- określa jej tematykę i problematykę
- wskazuje sposoby portretowania postaci
- określa, co zostało ośmieszane i skrytykowane w czytanej utworze
- rozpoznaje w czytanej satyrze komizm, sarkazm i ironię (cytuje właściwe fragmenty)
- przedstawia satyrę jako gatunek literacki (na konkretnych przykładach) i jako konwencję estetyczną
- wyjaśnia, na czym polega dydaktyczno-moralizatorski charakter utworu
- analizuje i interpretuje utwór Wojciecha Młynarskiego
- wskazuje nawiązanie utworu Młynarskiego do oświeceniowych satyr
- wyjaśnia puentę utworu Młynarskiego
- określa, jakie cechy Polaków wyśmiewa autor
- przedstawia przebieg wydarzeń ukazanych w utworze
- charakteryzuje bohaterów *Skąpca* Moliera
- określa *Skąpca* Moliera jako satyrę społeczną

<p><i>Monachomachia, czyli wojna mnichów</i>, s. 272</p>	<p>– tabela do porównania cech eposu homeryckiego: <i>Iliady</i> i <i>Monachomachii</i> – karta pracy pomocna w tworzeniu scenopisu</p> <p>Karty pracy do epok Karta pracy 2 (Krasicki) – do utworu <i>Jagnię i wilcy</i></p>		
<p>Publicystyka oświeceniowa w służbie ojczyzny, s. 278</p>			
<p>Liryka patriotyczna okresu oświecenia, s. 283 Franciszek Karpiński, <i>Żale Sarmaty</i>, s. 283 Ignacy Krasicki, <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>, s. 286</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Liryka patriotyczna okresu oświecenia</u> – tabela porównująca odmienne wizje ojczyzny – obraz Jana Matejki <i>Rejtan – upadek Polski</i> – relacja J.U. Niemcewicza – ilustracja Juliusza Kossaka <i>Pieśń Legionów</i>.</p> <p>Klucze do obrazów film i karta pracy: Jan Matejko, <i>Rejtan – upadek Polski</i>, 1866 r.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy komedii • definiuje komizm • interpretuje <i>Skapca</i> Moliera jako komedię charakterów, odkrywając jednocześnie gorzką wymowę utworu • wskazuje środki artystyczne tworzące portrety bohaterów (np. karykaturę, wyolbrzymienie, środki tworzące komizm) • rozróżnia rodzaje komizmu: komizm sytuacyjny, językowy, postaci; odnajduje je w utworze • wyjaśnia, na czym polega uniwersalna wymowa <i>Skapca</i> Moliera • wymienia najważniejsze polskie czasopisma oświeceniowe • określa tematykę oświeceniowych wypowiedzi publicystycznych • podaje propozycje zmian ustroju państwa, które postulowali oświeceniowi publicyści • określa, jakie reformy dotyczące mieszczan i chłopów proponowali oświeceniowi publicyści • wymienia środki językowe, którymi publicyści oddziaływali na odbiorcę • podaje najważniejsze informacje o utworze Juliana Ursyna Niemcewicza • określa utwór Niemcewicza jako komedię polityczną • wymienia i charakteryzuje bohaterów utworu • przyporządkowuje bohaterów utworu Niemcewicza do określonych stronnictw politycznych • charakteryzuje lirykę patriotyczną okresu oświecenia • analizuje i interpretuje wiersze: <i>Żale Sarmaty</i> Franciszka Karpińskiego oraz <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> Ignacego Krasickiego
<p><u>lektura:</u> Julian Ursyn Niemcewicz, <i>Powrót posła</i>, s. 287</p>	<p>Scenariusze do lektur Cykl 5 scenariuszy do lektury <i>Powrót posła</i> J.U. Niemcewicza</p> <p>Sprawdziany do lektur – sprawdzian po omawianiu; w dwóch grupach z kluczem odpowiedzi</p>		
<p>Między dawnym a nowym czasem, s. 289</p>			
<p>Elegancja, wdzięk, zmysłowość, czyli rokoko, s. 296 Stanisław Trembecki, <i>Powązki. Idylla</i>, s. 298 <u>Nawiązanie</u></p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Elegancja i wdzięk</u> – wiersz Stanisław Trembeckiego <i>Powązki. Idylla</i> z lukami</p>		

<p>Jean-Honore Fragonard, <i>Huśtawka</i>, Yinka Shonibare, <i>Huśtawka</i>, s. 300</p>			
<p>Sentymentalizm – poezja serca w wieku rozumu, s. 302 ZR Jean-Jacques Rousseau, <i>Nowa Heloiza</i>, s. 304</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Sentymentalizm</u> – tekst artykułu Roberta Siewiora <i>Czy generacja txt zamęczy język?</i></p> <p>Karty pracy Karta pracy 4 (Rousseau)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • znajduje w wierszu Karpińskiego aluzje do wydarzeń historycznych związanych z upadkiem Polski • porównuje <i>Żale Sarmaty</i> z fragmentem <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> • charakteryzuje rokoko • wyjaśnia, z jaką sferą życia związane było rokoko • wymienia cechy rokoko • interpretuje tytuł wiersza Stanisława Trembeckiego • wyjaśnia, jakie korzyści czerpie człowiek z przebywania na łonie natury • analizuje język utworu • porównuje obraz Fragonarda z instalacją Shonibare’a • określa, jak obraz Fragonarda wpisuje się w konwencję epoki • dokonuje własnej interpretacji obrazu i instalacji • wymienia cechy literatury sentymentalnej • streszcza poglądy Jeana Jaquese’a Rousseau • nazywa uczucia bohaterki <i>Nowej Heloizy</i> • analizuje język Julii • charakteryzuje miłość sentymentalną • wyjaśnia, jak forma listu wpływa na sposób mówienia o uczuciach • wymienia wartości wyznawane przez kawalera Saint-Preux
<p>Sentymentalizm w Polsce, s. 306 Franciszek Karpiński, <i>Do Justyny, Laura i Filon, Pieśń wieczorna, O deszcz</i> Franciszek Dionizy Kniaźnin, <i>Dwie lipy</i>, s. 307 <u>Nawiązanie</u> Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Laura i Filon</i>, s. 311</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Sentymentalizm</u> – tabela porównująca klasycyzm z sentymentalizmem</p> <p>SłuchApka Franciszek Karpiński, <i>Laura i Filon</i>, s. [308] Maria Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Laura i Filon</i>, s. [311]</p>		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sentymentalizm w Polsce • dokonuje analizy i interpretacji wiersza <i>Do Justyny. Tęskność na wiosnę</i> • dokonuje analizy i interpretacji wiersza Kniaźnina • porównuje sposób wyrażania uczuć w obu utworach
<p>ZR W poszukiwaniu świata idealnego. Utopie w utworach Ignacego Krasickiego i Woltera, s. 312 Wolter, <i>Kandyd</i>,</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>W poszukiwaniu świata idealnego</u> – wzór tabeli z zad. 1, s. 318, do wydrukowania dla uczniów</p>		

s. 313
Ignacy Krasicki,
*Mikołaja Doświadczyn-
skiego przypadku*,
s. 315
Nawiązanie
ZR plakat:
Zalibarek,
Kandyd, s. 319

podręcznik
Oświecenie.
Posumowanie, s.
320

Sprawdziany do epok
Oświecenie

Karty pracy do epok
Karta pracy 1 (teoria)
Karta pracy 3 (Wolter)
Karta pracy 5 (obrazy)
Karta pracy 6 (krzyżówka)

Toposy

- wskazuje w utworach cechy sentymentalizmu
- swoimi słowami przedstawia wydarzenia z wiersza *Laura i Filon*
- określa bohaterów lirycznych utworu
- analizuje konstrukcję utworu
- wymienia cechy sielanki
- porównuje klasycyzm i sentymentalizm
- analizuje wiersze religijne Franciszka Karpińskiego
- określa sytuację liryczną w utworach oraz wyłaniającą się z nich kondycję człowieka w świecie
- ustala, jaki obraz wyłania się z utworów Karpińskiego
- określa, na czym polega nawiązanie Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej do utworu Karpińskiego
- wyjaśnia, do jakiej konwencji nawiązuje poeta
- wyjaśnia pojęcia *utopia* i *powiastka filozoficzna*
- opisuje Eldorado jako krainę utopijną
- udowadnia, że *Kandyd* jest powiastką filozoficzną
- charakteryzuje *Mikołaja Doświadczynskiego przypadku* jako pierwszą polską powieść
- opisuje wyspę Nipu i zasady na niej panujące
- uzasadnia, że utwór Krasickiego ma charakter dydaktyczny
- porównuje wizję państwa u Platona, Morusa, Woltera i Krasickiego
- przygotowuje się do dyskusji na temat roli utopii w życiu
- opisuje plakat Zalibarka
- interpretuje klepsydrę widoczną na plakacie
- określa, na czym polega nawiązanie

			<p>plakatu do oświecenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie odczytanie <i>Kandyda</i> sugeruje plakat • przypomina najważniejsze rzeczy dotyczące epoki oświecenia: ramy czasowe epoki, style, gatunki literackie, publicystykę, próby reform, teatr, nurty filozoficzne oraz tematykę utworów oświeceniowych
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia klasycyzm, sentymentalizm i rokoko jako trzy główne nurty w kulturze i sztuce oświecenia • wymienia racjonalizm, deizm, ateizm i inne prądy filozoficzne oświecenia • określa wpływ osiemnastowiecznych prądów filozoficznych na kulturę oświecenia 	
III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, w jaki sposób środki retoryczne oddziałują na odbiorcę i stosuje je w swoich wypowiedziach w określonym celu 	
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca III.2.6 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania do treści czytanego tekstu • formułuje pytania do treści akapitów • bierze udział w dyskusji, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • wygłasza opinie z uwzględnieniem zasad retoryki i świadomością funkcji tekstu • redaguje rozprawkę • redaguje i wygłasza referat • przygotowuje referat lub inną pracę samodzielną na wybrany temat dotyczący oświecenia • przedstawia najważniejsze zasady tworzenia notatki encyklopedycznej 	

		służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatkę encyklopedyczną na wskazany temat • wygłasza wypowiedź argumentacyjną • wygłasza własną propozycję odczytania tekstu kultury i ją uzasadnia
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć IV.12 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje projekt na jeden z tematów (dotyczących oświecenia) zaproponowanych przez nauczyciela